

AHDAF

گروه سرمایه‌گذاری اهداف (سهامی عام)

Ahdaf Investment Company Publication

نشریه شرکت سرمایه‌گذاری اهداف

۲۴ آذر ۱۴۰۴
15 December 2025

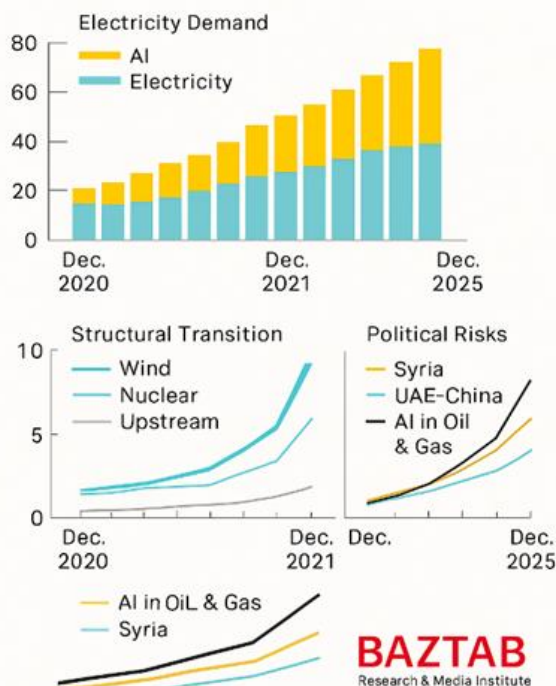

فهرست مطالب

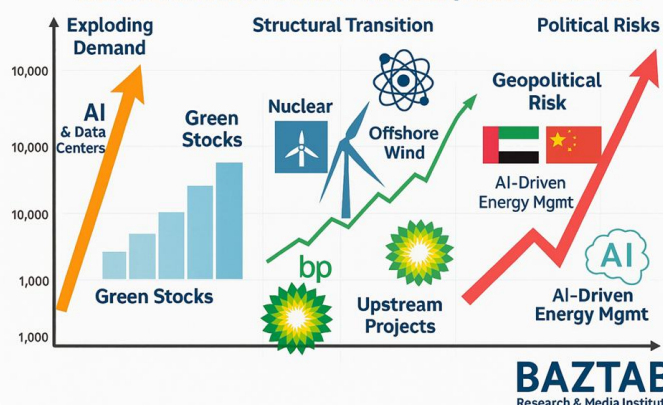
مقدمه	۲
فست فکت	۳
روندهای کلان تقاضا و بازارهای مالی انرژی	۴
گذار انرژی، هسته‌ای و تجدیدپذیر	۵
سرمایه‌گذاری‌های بالادستی نفت و گاز	۷
خاورمیانه و ژئوپلیتیک انرژی	۸
دیجیتال، هوش مصنوعی و ریسک‌های عملیاتی	۱۰
فصل ویژه - موضوع کلان اثرگذار	۱۱
جمع‌بندی	۱۲
منابع	۱۳

مقدمه تحلیلی-تکنیکی

Explosive Demand, Structural Risks
December 2025

GLOBAL ENERGY MARKET TRENDS | DECEMBER 2025

نیمه دسامبر ۲۰۲۵ در بازار جهانی انرژی ترکیبی از «تقاضای انفجاری»، «گذار ساختاری» و «ریسک‌های سیاسی» را هم‌زمان روی تابلو آورد. از یک سو، جهش مصرف برق ناشی از هوش مصنوعی و مراکز داده، هم سهام سبز را بالا کشیده و هم فشار بیشتری روی عرضه سنتی نفت و گاز گذاشت.

از سوی دیگر، شتاب سرمایه‌گذاری در هسته‌ای، بادی فراساحلی و پروژه‌های بالادستی بزرگ، نشان می‌دهد شرکت‌ها و دولت‌ها به‌طور هم‌زمان بر چند سناریوی انرژی حساب باز کرده‌اند، نه فقط روی یک سوخت یا یک فناوری واحد. در خاورمیانه، دو روند موازی در جریان است: بازطراحی زیرساخت انرژی در کشورهایی مثل سوریه و تعمیق هم‌زمان همکاری‌های نفت و گاز بین چین و امارات؛ و در کنار آن، ورود عمیق‌تر هوش مصنوعی به مدیریت پروژه‌های نفت و گاز که می‌تواند حاشیه سود را بالا ببرد اما نیاز به حکمرانی داده و سرمایه‌گذاری زیرساختی جدی دارد. برای مدیران ارشد انرژی در ایران، پیام تکنیکال این صحنه این است: مسیر قیمت‌ها و حاشیه سود در ماه‌های آینده، به شکل فزاینده‌ای تابع سه چیز خواهد بود: سرعت رشد مصرف برق برای AI، ریتیم واقعی اجرای پروژه‌های جدید (هسته‌ای، بادی، بالادستی)، و ریسک‌های ژئوپلیتیک منطقه‌ای. هر سه، امروز وارد فاز «شتاب» شده‌اند.

فست فکت

ردیف	مولفه	مقدار تقریبی (سناریوی ۱۴ دسامبر ۲۰۲۵)	واحد / توضیح عددی	نکته
1	قیمت جهانی نفت خام (WTI) - میانگین روزانه	73	دلار/بشکه	در میانه کانال 70-75، تحت فشار مازاد عرضه ملایم
2	قیمت جهانی نفت خام (Brent) - میانگین روزانه	78.5	دلار/بشکه	پرمیوم 5-6 دلار نسبت به WTI
3	روند هفتگی نفت (Brent)	1.5-	دلار/بشکه در هفته اخیر	اصلاح نزولی بعد از رالی کوتاه مدت
4	قیمت گاز Henry Hub - آسیات	2.85	دلار/میلیون BTU	زمستان ملایم، فشار کاهشی روی قیمت
5	قیمت گاز Henry Hub - قرارداد ماه بعد	3.05	دلار/میلیون BTU	پرمیوم مختصر به خاطر ریسک سرمای ناگهانی
6	قیمت گاز TTF اروپا - آسیات	10.2	دلار/میلیون BTU (معادل)	ذخایر بالا، ولی ریسک ژئوپلیتیک حفظ شده
7	قیمت گاز TTF - قرارداد سه ماهه	11	دلار/میلیون BTU	بازار ریسک جلوتر زمستان را قیمت گذاری می کند
8	ذخایر نفت خام آمریکا - کل تجاری EIA	445	میلیون بشکه	کمی بالاتر از میانگین پنج ساله
9	تغییر هفتگی ذخایر نفت خام آمریکا	3	میلیون بشکه در هفته	سیگنال منفی کوتاه مدت برای قیمت نفت
10	سطح ذخایر گاز اروپا - میانگین وزنی	88	درصد پرشدگی مخازن	سطح بسیار مطمئن برای اواسط زمستان
11	نسبت به میانگین ۵ ساله	10	واحد درصد	امنیت عرضه بالا، فشار نزولی بر TTF
12	شدت مصرف انرژی ایران (انرژی/واحد GDP - PPP)	0.2	تن معادل نفت / هزار دلار GDP (تقریبی)	حدود ۲-۲/۵ برابر متوسط جهانی
13	ظرفیت نصب شده برق ایران - کل	102	گیگاوات	عبور از ۱۰۰ گیگاوات نصب شده
14	سهم حرارتی از ظرفیت	82	گیگاوات	وابستگی بالا به گاز و سوخت های فسیلی
15	سهم آبی از ظرفیت	13	گیگاوات	ظرفیت نسبتاً ثابت
16	سهم تجدیدپذیر (خورشیدی/بادی/بیو)	7	گیگاوات	رشد، اما همچنان سهم کوچک
17	شدت کربن سید برق ایران	520	kgCO ₂ /MWh	بالاتر از متوسط جهانی (~450-480)
18	قیمت متوسط برق صنعتی ایران	2,500	ریال/kWh (اسمی)	به طور واقعی بسیار پایین تر از قیمت منطقه ای
19	قیمت برق صنعتی معادل منطقه	0.09	دلار/kWh (خاورمیانه، میانگین تقریبی)	شکاف قیمتی قابل توجه
20	صادرات نفت ایران - سطح فعلی	1.65	میلیون بشکه/روز	بر پایه مسیر فعلی دور زدن تحریم ها
21	روند ماهانه صادرات نفت ایران	0.05	میلیون بشکه/روز نسبت به ماه قبل	رشد آرام ولی پایدار
22	صادرات گاز ایران - کل	18	میلیارد مترمکعب/سال	عمدتاً به ترکیه، عراق، ارمنستان/آذربایجان
23	سهم ترکیه از صادرات گاز ایران	10	میلیارد مترمکعب/سال	بزرگ ترین مشتری گاز لوله ای
24	ظرفیت پالایشگاه های ایران - نصب شده	2.2	میلیون بشکه/روز	ترکیبی از پالایشگاه های قدیمی و جدید
25	نرخ بهره برداری واقعی پالایشگاه ها	80	درصد	محدودیت خوراک و تعمیرات
26	سرمایه گذاری سالانه در انرژی پاک ایران	1.2	میلیارد دلار/سال	نسبت به پتانسیل بسیار پایین
27	ظرفیت خورشیدی در حال ساخت/پروژه شده	3	گیگاوات	اگر تکمیل شود، سهم خورشیدی را دو برابر می کند
28	شدت مصرف آب در بخش انرژی ایران - میانگین نیروگاه حرارتی	2,000	لیتر/MWh	نزدیک به محدوده رایج نیروگاه های خنک سازی تر
29	صرفه جویی بالقوه با ارتقای فناوری	400	لیتر/MWh	امکان کاهش ۲۰ درصدی با نوسازی
30	قیمت جهانی زغال سنگ حرارتی (API2)	115	دلار/تن	پایین تر از اوج ۲۰۲۲، اما بالاتر از قبل از بحران
31	قیمت زغال سنگ حرارتی آسیا (NEWC)	130	دلار/تن	تقاضای قوی از هند و برخی اقتصادهای آسیایی
32	Crack Spread میانگین (Complex Refinery) - بنزین/گازوئیل در آسیا	12	دلار/بشکه	حاشیه سود متوسط، نه رکوردی
33	Crack Spread ساده تر (Fuel oil-heavy)	6	دلار/بشکه	حساس به محدودیت ها و مقررات سوخت دریایی
34	ظرفیت ذخیره سازی نفت ایران - زمینی	140	میلیون بشکه	شامل پایانه ها و مخازن داخلی
35	ظرفیت ذخیره سازی نفت ایران - شناور (تانکرها)	35	میلیون بشکه	انعطاف برای مدیریت صادرات
36	نرخ بهره برداری خطوط انتقال برق ایران - میانگین	70	درصد ظرفیت نامی	ظرفیت مازاد در برخی نقاط، کمبود در گلوگاه ها
37	گلوگاه های شبکه (خطوط بالای ۹۰٪ بار)	10	درصد طول شبکه سراسری	نیازمند توسعه و تقویت
38	شدت مصرف انرژی بخش خانگی ایران	3,200	kWh/خانوار/سال	بالاتر از بسیاری کشورهای هم سطح درآمدی
39	رشد سالانه مصرف خانگی	3	درصد/سال	تحت فشار یارانه و قیمت پایین
40	قیمت جهانی کربن - EU ETS	65	دلار/تن CO ₂ (معادل)	نسبت به اوج ۹۰ دلاری ۲۰۲۲ پایین تر، اما بالاست
41	قیمت کربن - بازار داوطلبانه (میانگین)	12	دلار/تن CO ₂	تنوع زیاد بین پروژه ها
42	شاخص نوسان انرژی (Energy Volatility Index) - فرضی ترکیبی نفت/گاز	24	واحد شاخص (پایه ۲۰۱۵=۱۰۰)	نوسان بالاتر از میانگین ۱۰ ساله (~۱۸-۲۰)
43	نوسان ضمنی نفت (یک ماهه)	32	درصد	بازار به ریسک ژئوپلیتیک حساس

منبع: GOOGLE NEWS RELATED TO ENERGY, YAHOO NEWS

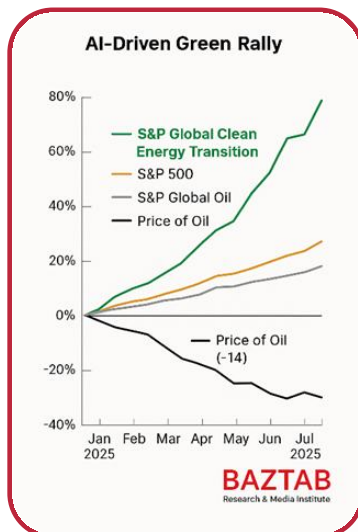

روندهای کلان تقاضا و بازارهای مالی انرژی

رالی سبز در سایه عطش هوش مصنوعی

بازار سهام انرژی سبز در ۲۰۲۵ برخلاف انتظار وارد فاز رالی شده است. شاخص S&P GLOBAL CLEAN ENERGY TRANSITION حدود ۴۴ درصد از ابتدای سال رشد کرده، در حالی که S&P ۵۰۰ حدود ۱۶ درصد و شاخص جهانی نفت S&P GLOBAL OIL تنها ۱۱ درصد بالا رفته است. همزمان قیمت نفت حدود ۱۴ درصد افت کرده و اوپک از مازاد عرضه فصلی به جای کسری صحبت می‌کند. این تضاد، سیگنال مهمی به مدیران انرژی می‌دهد: بازار سرمایه، ترکیب «تقاضای شدید برق» و «سیاست‌های حمایتی غیرب آمریکایی» را به نفع تجدیدپذیرها ترجمه کرده است، حتی زیر دولت حامی «BIG OIL».

از منظر تکنیکال، وقتی یک شاخص تخصصی مثل CLEAN ENERGY TRANSITION چنین اوت‌پرفورم می‌کند و هنوز حدود ۷۳ درصد زیر اوج ۲۰۰۷ خود معامله می‌شود، بازار عملاً به آن «فضای رشد» می‌دهد. نسبت قیمت به سود آینده این شاخص حدود ۲۰ است، زیر میانگین پنج‌ساله ۲۳؛ یعنی هنوز در منطقه حباب کلاسیک نیست. عامل محرک اصلی، جهش پیش‌بینی‌شده مصرف برق مراکز داده AI در دهه آینده است که طبق برآورد BLOOMBERGNEF چند برابر خواهد شد. در این فضا، هر شرکت انرژی که بتواند «قراردادهای بلندمدت تأمین برق کم‌کربن برای مراکز داده» ببندد، از منظر تکنیکال در سبد سرمایه‌گذاران جهانی وزن بیشتری می‌گیرد.

نکته تحلیلی	فاصله از اوج تاریخی	تغییر سالانه	مقدار ۲۰۲۵	شاخص/متغیر
فضای رشد بالقوه بالا	۷۳٪ زیر اوج ۲۰۰۷	۴۴+ واحد	۴۴/۰۰٪	رشد S&P Clean Energy
بازار کل در فاز صعود	نزدیک اوج تاریخی	۱۶+ واحد	۱۶/۰۰٪	رشد S&P 500
زیر عملکرد نسبت به سبز	زیر اوج	۱۱+ واحد	۱۱/۰۰٪	رشد S&P Global Oil
مازاد عرضه و فشار قیمت	-	۱۴- واحد	۱۴-٪	تغییر قیمت نفت
کمک به سهام بدهی‌محور	زیر اوج ۲۰۲۳	کاهش ملایم	۳-۴٪	نرخ بهره جهانی (میانگین)
عطش سرمایه‌گذاران	رکورد شش‌ماهه	۱۰/۰۰٪	۳۸۶ میلیارد دلار	سرمایه جدید تجدیدپذیر
محور جدید رشد	-	۶۰٪+ در EU	رو به افزایش	سهام اروپا از سرمایه
ریسک سیاستی ترامپ	-	۳۶-٪	رو به کاهش	سهام آمریکا از سرمایه
سوخت اصلی این رالی	-	-	۴~ برابر برآوردی	رشد مصرف برق AI (۱۰ سال)
هنوز در ناحیه قابل قبول	-	زیر میانگین	۲۰~	P/E پیشرو شاخص سبز

منبع: BLOOMBERG GREEN گزارش بازار سهام انرژی سبز

گذار انرژی، هسته‌ای و تجدیدپذیر

انفجار برنامه‌های هسته‌ای در جهان

گزارش تازه ارائه شده بر پایه داده‌های IAEA نشان می‌دهد بیش از ۱۱۰ رآکتور هسته‌ای در جهان در حال برنامه‌ریزی و حدود ۳۰۰ واحد دیگر در مرحله پیشنهاد هستند. در حال حاضر ۴۱۶ رآکتور فعال با ظرفیت حدود ۳۷۶ گیگاوات الکتریکی در حال کارند و آژانس پیش‌بینی می‌کند ظرفیت جهانی هسته‌ای تا ۲۰۵۰ می‌تواند دو برابر شود و به بازه ۵۶۱ تا ۹۹۲ گیگاوات برسد. آمریکا با ۹۴ رآکتور و تولید سالانه حدود ۷۸۲ تراوات ساعت و چین با ۵۷ رآکتور فعال و برنامه ساخت ۲۹ واحد جدید در خط مقدم این موج قرار دارند.

تحلیل تکنیکال برای بازار انرژی این است که هسته‌ای در افق ۱۰-۲۰ ساله به «لنگر قیمت‌گذاری برق پایه» تبدیل می‌شود. با ۶۳ تا ۷۰ رآکتور در دست ساخت و پروژه‌هایی که در ۲۰۲۴-۲۰۲۵ آنلاین شده‌اند (مثل براکه-۴ در امارات، فلمنویل-۳ در فرانسه، و وگتل-۴ در آمریکا)، منحنی عرضه برق کم‌کربن در دهه ۲۰۳۰ به طور معنی‌دار جابه‌جا خواهد شد. برای صادرکنندگان سوخت فسیلی، این یعنی فشار بلندمدت روی قیمت گاز در بازارهایی که هسته‌ای و تجدیدپذیر را هم‌زمان توسعه می‌دهند؛ و برای کشورهای مثل ایران، سیگنال استراتژیک برای استفاده از گاز بیشتر به عنوان خوراک پتروشیمی، نه فقط سوخت نیروگاهی.

پیام برای بازار انرژی	سهم/نکته کلیدی	سال/افق زمانی	مقدار تقریبی	شاخص هسته‌ای جهانی
لنگر فعلی برق پایه	ظرفیت ۳۷۶/۳ گیگاوات	۲۰۲۵	۴۱۶ واحد	رآکتورهای فعال
موج عرضه دهه ۲۰۳۰	۶۶/۲+ گیگاوات ظرفیت	۲۰۲۵	۷۰~ واحد	رآکتورهای در حال ساخت (گزارش جدید)
افق بلندمدت باثبات‌تر	خط لوله پروژه قطور	بعد از ۲۰۲۵	۱۱۰< واحد	رآکتورهای برنامه‌ریزی شده
فضای مانور سیاستی بالا	در مراحل اولیه	بعد از ۲۰۲۵	۳۰۰~ واحد	واحدهای پیشنهادی اضافی
فشار رو به پایین بر گاز	~۵۰٪ رشد نسبت به امروز	۲۰۵۰	۵۶۱ گیگاوات	پیش‌بینی ظرفیت ۲۰۵۰ (کمینه)
تغییر ساختاری سبد برق جهانی	~۲ برابر شدن ظرفیت	۲۰۵۰	۹۹۲ گیگاوات	پیش‌بینی ظرفیت ۲۰۵۰ (بیشینه)
مدل «بسیار هسته‌ای»	۵۷ رآکتور، ۶۳ گیگاوات	۲۰۲۴-۲۰۲۵	۶۷/۳٪	سهم برق هسته‌ای در فرانسه
وابستگی شدید به هسته‌ای	-	۲۰۲۴-۲۰۲۵	۶۰/۶٪	سهم برق هسته‌ای در اسلواکی
نیاز به تنوع‌سازی	-	۲۰۲۴-۲۰۲۵	۴۷/۱٪	سهم برق هسته‌ای در مجارستان
ترکیب با تجدیدپذیرهای قوی	-	۲۰۲۴-۲۰۲۵	۳۹/۱٪	سهم برق هسته‌ای در فنلاند

منبع: ENERGIES MEDIA، گزارش توسعه جهانی رآکتورهای هسته‌ای

بادی فراساحلی و بازتعریف سبد برق آمریکا

ایالت ویرجینیا با پروژه COASTAL VIRGINIA OFFSHORE WIND عملاً در حال ساخت بزرگترین مزرعه بادی فراساحلی آمریکا است. این پروژه پس از تأیید طرح ساخت و بهره‌برداری توسط BOEM در ژانویه ۲۰۲۴ وارد فاز اجرایی شده و شامل ۱۷۶ توربین است که تا ۲۰۲۶ تکمیل می‌شوند و می‌توانند برق حدود ۶۶۰ هزار خانه را تأمین کنند. مزرعه در ۲۳/۵ مایل دریایی از ساحل و روی محدوده اجاره‌ای به مساحت ۱۱۲,۷۹۹ اکر در فدرال واترز قرار دارد. در حالی که دولت فدرال در دوره ترامپ برخی مجوزهای بادی را عقب کشیده و تلاش کرده پروژه‌های مشابه را متوقف کند، ویرجینیا مسیر خود را جدا کرده و روی امنیت انرژی و ترکیب «همه گزینه‌ها روی میز» تأکید کرده است. از منظر تکنیکال شبکه، ورود ۲/۶ گیگاوات ظرفیت بادی پایدار در یک گره منطقه‌ای می‌تواند قیمت‌های پیک گاز را در بازار محلی و همسایه تعدیل کند، ریسک وابستگی به یک سوخت را پایین بیاورد و دست این ایالت را در قراردادهای تأمین بلندمدت برای مراکز داده و صنایع انرژی‌بر بازتر کند. برای ایران، این نشان می‌دهد حتی در بازارهایی با سیاست‌گذاری متناقض، سطح ایالتی/منطقه‌ای می‌تواند مسیر تجدیدپذیر را جلو ببرد.

نکته برای مدیران انرژی	اثر بر سیستم	سال/وضعیت	مقدار تقریبی	شاخص پروژه
فضای قرارداد PPA طولانی	کاهش ریسک پیک تقاضا	تکمیل در ۲۰۲۶	۲/۶ گیگاوات	ظرفیت نامی پروژه
الگوی طراحی برای پروژه‌های مشابه	مقیاس صنعتی، اقتصاد اندازه	در حال ساخت	۱۷۶ دستگاه	تعداد توربین‌ها
پایه برای استراتژی قیمت‌گذاری	بخش قابل‌توجه از بار خانگی	پس از بهره‌برداری	۶۶۰ هزار خانه	تعداد مشترکان قابل تأمین
حساسیت اجتماعی پایین‌تر	ریسک بصری کمتر	موقعیت ثابت	۲۳/۵ مایل دریایی	فاصله تا ساحل
امکان فازه‌ای توسعه بعدی	فضای توسعه آتی	اجاره ۲۰۱۳	۱۱۲,۷۹۹ اکر	مساحت محدوده اجاره‌ای
نمونه برای لابی‌گری مشابه	ریسک رگولاتوری کاهش‌یافته	توسط BOEM	۲۰۲۴	سال تأیید طرح ساخت
تأثیر بر هاب‌های برقی مجاور	ورود به منحنی عرضه جدید	برنامه‌ریزی شده	۲۰۲۶	سال هدف بهره‌برداری کامل
کاهش ریسک قیمت گاز	تنوع سبد تولید	تخمینی	چند درصدی قابل‌توجه	سهم تقریبی از بار ایالت
شریک بالقوه در قراردادهای فرامی	بازیگر بزرگ منطقه‌ای	-	Dominion Energy	مالک/اپراتور اصلی
جذابیت برای سرمایه‌گذاران نهادی	جریان نقدی پایدار	-	قراردادهای بلندمدت	مدل درآمدی محتمل

منبع: ECOPORTAL تحلیل پروژه بادی ویرجینیا

سرمایه‌گذاری‌های بالادستی نفت و گاز

پلتفرم جدید BP در خلیج مکزیک؛ شرط‌بندی روی نفت عمیق

BP پروژه عظیم TIBER-GUADALUPE در خلیج مکزیکو را فاینال اینوستمنت دیسیژن (FID) کرده است. این پروژه که دومین سکوی تولیدی جدید BP در دو سال اخیر در این حوضه است، حدود ۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری نیاز دارد و بخشی از برنامه ۸-۱۰ پروژه بزرگ جدید شرکت بین ۲۰۲۸ تا ۲۰۳۰ است. ذخایر قابل برداشت میدان‌های TIBER و GUADALUPE حدود ۳۵۰ میلیون بشکه معادل نفت تخمین زده شده و احتمال حفاری چاه‌های تکمیلی در فازهای بعدی نیز وجود دارد.

این در شرایطی است که دولت آمریکا (در دوره ترامپ) سیگنال «افزایش تولید نفت و گاز» را تقویت کرده و فضای رگولاتوری مساعدتری برای بالادست ایجاد کرده است. از منظر تکنیکال بازار، پروژه‌های آب‌عمیق با CAPEX بالا و طول عمر بلند، خط عرضه را در افق بلندمدت سفت‌تر می‌کنند و به بازار پیام می‌دهند که در صورت تداوم تقاضا، سقف قیمت‌های بلندمدت محدود خواهد بود. برای تولیدکنندگان منطقه‌ای مثل ایران، این نوع پروژه‌ها، فشار رقابتی در بازارهای آسیایی و اروپایی ایجاد می‌کند، خصوصاً اگر با تخفیف‌های تجاری و انعطاف لجستیکی همراه شوند.

پیام برای بازار جهانی نفت	اهمیت راهبردی	افق/سال	مقدار تقریبی	شاخص پروژه
سفت شدن عرضه بلندمدت	سرمایه‌گذاری سنگین، تعهد بلندمدت	۲۰۲۵-۲۰۳۰	۵ میلیارد دلار	CAPEX برآوردی
تثبیت نقش آمریکا در صادرات	تمرکز بر حوضه آب‌عمیق	۲۰۲۸-۲۰۳۰	۱۰~ میلیارد دلار (با Kaskida)	مجموع سرمایه BP در خلیج مکزیکو
افزایش تولید پایه‌ای منطقه	رشد پرشتاب در حوضه	-	۲ سکو	تعداد پلتفرم‌های جدید در ۲ سال
پشتوانه جریان نقدی بلندمدت	طول عمر قابل‌توجه میدان	تخمین اولیه	۳۵۰ میلیون بشکه معادل نفت	ذخایر قابل برداشت
تنوع جغرافیایی عرضه	سید پروژه چندگانه	۲۰۲۸-۲۰۳۰	۸-۱۰ پروژه	تعداد پروژه‌های بزرگ برنامه‌ریزی شده BP
سیگنال اعتماد به تقاضای آتی	سرمایه‌گذاری خلاف چرخه	۲۰۲۵	قیمت افت‌کرده ~۱۴٪	وضعیت در چرخه قیمت نفت
استراتژی «و هم این، و هم آن»	توازن بین گذار و فسیلی	-	هاب جدید آب‌عمیق	نقش پروژه در پرتفوی جهانی BP
فشار روی هزینه تولید منطقه‌ای	رقابت تکنولوژیک بالا	-	Majors دیگر	رقبای اصلی در حوضه
شفافیت بیشتر در کف قیمت جهانی	نیاز به قیمت‌های حداقلی مناسب	بلندمدت	بالا	حساسیت به قیمت تعادلی
فرصت برای خدمات مهندسی منطقه‌ای	نیاز به مدیریت ریسک قوی	-	متوسط به بالا	ریسک فنی/رگولاتوری

منبع: ENERGIES MEDIA، تحلیل پروژه TIBER-GUADALUPE

خاورمیانه و ژئوپلیتیک انرژی

بازگشت آرام سوریه به نقشه انرژی منطقه

سوریه پس از سال‌ها تخریب زیرساخت انرژی، وارد فاز بازسازی هدفمند با تکیه بر سرمایه و توان فنی عربستان شده است. شرکت دولتی (SPC) SYRIAN PETROLEUM COMPANY با چهار شرکت سعودی، ADES، TAQA، ARGAS و ARABIAN DRILLING توافق‌نامه‌هایی امضا کرده تا میداین نفت و گاز را بازتوانی و تولید را بالا ببرد. هدف اولیه، افزایش ۲۵ درصدی تولید گاز از میداین موجود در شش ماه آینده و احتمال رسیدن به رشد ۵۰ درصدی تا پایان ۲۰۲۶ است. پیش از جنگ، سوریه حدود ۴۰۰ هزار بشکه در روز نفت تولید می‌کرد که امروز به ۹۰-۱۲۰ هزار بشکه سقوط کرده، و تولید گاز از ۸/۷ به حدود ۳ میلیارد مترمکعب در سال رسیده است. ظرفیت تولید برق نیز از ۹/۵ گیگاوات به حدود ۱/۶ گیگاوات کاهش یافته است.

از منظر بنیادین، این توافق‌ها بیش از آن‌که فوری بازار جهانی نفت را تکان بدهند، پیام ژئوپلیتیک دارند: بازگشت تدریجی سوریه به مدار انرژی منطقه و تثبیت نقش عربستان به‌عنوان بازیگر اصلی بازسازی. اگر برنامه‌ها موفق شوند، سوریه می‌تواند بخشی از نیاز گازی و برقی خود را تأمین و وابستگی به واردات را کم کند، که در میان‌مدت، جریان‌های تجاری گاز در شرق مدیترانه را نیز تحت تأثیر قرار خواهد داد.

پیام منطقه‌ای	هدف/پتانسیل ۲۰۲۶	وضعیت اخیر	قبل از جنگ (تقریبی)	شاخص انرژی سوریه
هنوز دور از سطح پیشین	رشد تدریجی	۹۰-۱۲۰ هزار	~۴۰۰ هزار بشکه/روز	تولید نفت خام
کاهش واردات، بهبود برق	+۲۵٪-۵۰٪ در کوتاه‌مدت	~۳ میلیارد	۸/۷ میلیارد م ^۳ /سال	تولید گاز طبیعی
کاهش خاموشی‌ها	افزایش تدریجی	~۱/۶ گیگاوات	۹/۵ گیگاوات	ظرفیت نصب‌شده تولید برق
تعمیق پیوند سوریه-عربستان	امکان توسعه بیشتر	فعال	۴ شرکت	تعداد توافق با شرکت‌های سعودی
آزمون اولیه موفقیت پروژه‌ها	۲۵/۰۰٪	-	-	رشد هدف‌گذاری شده گاز در ۶ ماه
بهبود محسوس امنیت انرژی	۵۰/۰۰٪	-	-	رشد هدف‌گذاری شده گاز تا ۲۰۲۶
اثر اجتماعی مثبت	-	آینده نزدیک	~۲۰۰۰ شغل	اشتغال‌زایی برآوردی
وابستگی به سرمایه خارجی	چند مرحله‌ای	-	«ده‌ها میلیارد دلار»	نیاز سرمایه برای بازسازی انرژی
ریسک سیاسی و امنیتی بالاست	۳-۷ سال	-	میان‌مدت	زمان افاق بازدهی واقعی
بیشتر اثر منطقه‌ای و ژئوپلیتیک	احتمالا خنثی	-	محدود در کوتاه‌مدت	اثر بر بازار جهانی نفت

منبع: THE JERUSALEM POST، تحلیل توافق‌های انرژی سوریه-سعودی

چین و امارات؛ محور تازه در نفت و گاز خلیج فارس

وزیر خارجه چین، وانگ یی، در سفر اخیر خود به امارات خواستار تعمیق همکاری در «صنایع سنتی و نوظهور» از جمله نفت و گاز شده است. پکن این همکاری را همزمان بخشی از امنیت انرژی خود و بخشی از استراتژی توسعه فناوری و انرژی پاک معرفی می‌کند. امارات نیز این رابطه را فرصتی برای جذب سرمایه، فناوری، و تضمین بازار بلندمدت برای نفت و گاز خود می‌بیند. در عمل، این یعنی افزایش وزن قراردادهای بلندمدت نفت خام و LNG بین شرکت‌های چینی و اماراتی، و احتمال گسترش سرمایه‌گذاری چین در پروژه‌های پتروشیمی و زیرساخت ذخیره‌سازی در خلیج فارس.

از منظر تکنیکال بازار، این محور چین-امارات، در کنار روابط چین با سایر تولیدکنندگان خلیج فارس، به تدریج بخشی از نفت خاورمیانه را از مدار قیمت‌گذاری کوتاه‌مدت اسپات دور می‌کند و در قالب قراردادهای بلندمدت و سبدهای ارزی متنوع‌تر می‌گذارد. برای ایران، این تحولات دو پیام دارد: رقابت مستقیم‌تر در بازار شرق آسیا، و در عین حال، امکان استفاده از تجربه امارات در طراحی قراردادهای نفت و گاز سازگار با نیاز خریداران آسیایی.

نکته برای سیاست‌گذاری ایران	اثر بر بازار منطقه‌ای	روند/پتانسیل	وضعیت کنونی (تحلیلی)	محور همکاری
طراحی قراردادهای جذاب مشابه	کاهش سهم نفت اسپات	افزایش تدریجی حجم	رو به گسترش	قراردادهای نفت خام بلندمدت
نیاز به تمایز قیمتی/فنی	رقابت در بازار آسیایی LNG	امکان پروژه‌های مشترک	در حال تعمیق	همکاری در گاز و LNG
استفاده از مدل فاینانس ترکیبی	تقویت زیرساخت انرژی امارات	ادامه‌دار	چند ده میلیارد دلاری	سرمایه‌گذاری چین در امارات
آمادگی برای پروژه‌های مشترک	اتصال انرژی فسیلی و پاک	رشد در دهه ۲۰۳۰	وارد دستور کار	صنایع «نوظهور» (هیدروژن/AI)
فرصت برای قراردادهای پایدار	وابستگی متقابل ساختاری	پایدار/رو به افزایش	بالا	وابستگی چین به نفت خلیج فارس
لزوم رصد دقیق مواضع ابوظبی	انرژی‌گذاری بر سیاست تولید	ثابت	پررنگ	نقش امارات در اوپک+
استراتژی ارزی هوشمند	ریسک/فرصت در بازار ارز	احتمال تنوع ارزی	غالباً دلار	ارزهای تسویه
هماهنگی با کردورهای منطقه‌ای	تسهیل لجستیک انرژی	تقویت زیرساختی	قوی	پیوند با ابتکار کمربند-راه
ورود به زنجیره ارزش سبز	سرمایه‌گذاری مشترک در CCUS	توسعه کم‌کربن مشترک	مهم	هم‌افزایی با سیاست سبز چین
ضرورت دیپلماسی فعال انرژی	بلوک‌بندی جدید انرژی	تعمیق	نزدیکی راهبردی	پیام سیاسی

منابع: MIDDLE EAST MONITOR و ECONOMIC TIMES INDIA درباره سفر وانگ یی و همکاری‌های انرژی چین-امارات

دیجیتال، هوش مصنوعی و ریسک‌های عملیاتی

انقلاب هوش مصنوعی در پروژه‌های نفت و گاز خاورمیانه

در خاورمیانه، هوش مصنوعی در حال تبدیل شدن به ستون فقرات مدیریت پروژه‌های نفت و گاز است. بر اساس تحلیل ارائه‌شده توسط یکی از کارشناسان APM، ابزارهای AI با تحلیل داده‌های بلادرنگ و مدل‌های پیش‌بینی‌کننده، به مدیران پروژه کمک می‌کنند تاخیرها، اضافه‌هزینه‌ها و خرابی تجهیزات را پیش از وقوع تشخیص دهند. استفاده از «دیجیتال توین» و سیستم‌های نگهداشت پیش‌بینانه، زمان ازکارافتادگی را کاهش داده و عمر دارایی‌ها را افزایش داده است. نمونه‌ای مثل پلتفرم HSECOCKPIT.AI در ADNOC REPORTEDLY فرکانس حوادث را حدود ۲۵ درصد کم کرده است.

به‌طور عددی، الگوریتم‌های زمان‌بندی و تخصیص منابع مبتنی بر AI توانسته‌اند تأخیر پروژه‌ها را تا ۴۰ درصد کاهش و بازگشت سرمایه را تا ۲۵ درصد تسریع کنند. در کنار این، سیستم‌های بینایی کامپیوتری و تجهیزات حفاظت فردی هوشمند، پایش ایمنی سایت‌ها و انطباق با مقررات را تقویت کرده‌اند. اما چالش‌ها هم جدی است: کیفیت داده، یکپارچگی سیستم‌های قدیمی، کمبود مهارت‌های داده‌ای و ریسک‌های امنیت سایبری. پاسخ منطقه، حرکت به سمت «ابر حاکمیتی»، مراکز تعالی AI و برنامه‌های آموزش گسترده (از جمله سرمایه‌گذاری یک میلیارد دلاری SAS با تمرکز روی عربستان) بوده است. برای مدیران ایرانی، نتیجه عملی این است: هر پروژه بزرگ جدید، اگر از روز اول «معماری داده و AI» نداشته باشد، در رقابت هزینه‌ای و زمانی با پروژه‌های منطقه‌ای عقب می‌افتد.

سطح بلوغ در خاورمیانه	پیام برای مدیریت پروژه	حوزه اثر	مقدار تقریبی گزارش‌شده	شاخص کارایی/ایمنی با AI
در حال گسترش در مگا پروژه‌ها	کوتاه‌شدن زمان تحویل	زمان‌بندی و منابع	تا ۴۰٪	کاهش تأخیر پروژه
جذاب برای سرمایه‌گذار	بهبود NPV و IRR	مالی/اقتصادی	تا ۲۵٪	تسریع بازگشت سرمایه
مورد استفاده عملی	کاهش ریسک و هزینه بیمه	HSE	~۲۵٪	کاهش فرکانس حوادث (نمونه ADNOC)
فشار روی زیرساخت IT	نیاز به معماری داده منسجم	کل چرخه عمر	ترابایت‌ها در پروژه	حجم داده تولیدی پروژه‌ها
در حال پیاده‌سازی	آزادشدن وقت برای تصمیم‌سازی	برنامه‌ریزی، آنالیز	بالا (تحلیلی)	سهم وظایف قابل خودکارسازی
مانع اصلی در برخی شرکت‌ها	نیاز به CAPEX دیجیتال	IT/OT	بالا	هزینه مهاجرت از سیستم‌های قدیمی
در حال ساخت چارچوب‌ها	ضرورت حاکمیت داده	مدل‌سازی	بسیار زیاد	میزان وابستگی به کیفیت داده
تمرکز ویژه روی سعودی	توسعه سرمایه انسانی	مهارت‌های AI	۱ میلیارد دلار جهانی	سرمایه‌گذاری آموزشی (نمونه SAS)
بخشی از استراتژی ملی	کاهش ریسک ژئوپلیتیک داده‌ای	امنیت/حریم داده	رو به گسترش	استفاده از ابر حاکمیتی
از پایلوت به مقیاس صنعتی	بهبود نگهداشت و طراحی	دارایی‌های صنعتی	در حال اوج‌گیری	پذیرش دیجیتال توین

منبع: OIL & GAS MIDDLE EAST، گزارش «AI TRANSFORMING OIL AND GAS»

فصل ویژه - موضوع کلان اثرگذار: جهش تقاضای انرژی برای هوش مصنوعی و مراکز داده

همه خبرهای بالا، به نوعی نخ نامرئی مشترکی دارند: رشد انفجاری تقاضای برق و انرژی برای اقتصاد دیجیتال و به ویژه AI. از رالی سهام سبز در وال استریت تا بحث‌های شدید در پنسیلوانیا درباره فشار مراکز داده بر گرید برق، و از سرمایه‌گذاری‌های بادی و هسته‌ای تا موج دیجیتال در نفت و گاز خاورمیانه، همه در حال تنظیم خود با «دهه AI» هستند. از منظر بنیادین، BLOOMBERGNEF پیش‌بینی می‌کند مصرف برق مراکز داده AI طی حدود یک دهه چند برابر شود، به طوری که به یکی از سریع‌ترین منابع رشد تقاضای برق در جهان تبدیل شوند. گزارش‌های ایالتی در آمریکا (مثل پنسیلوانیا) نشان می‌دهد همین امروز نیز رشد بار مرتبط با AI به افزایش هزینه برق، بحث‌های رگولاتوری درباره مکان‌یابی مراکز داده و فشار روی اپراتورهای گرید منجر شده است. در اروپا، سرمایه‌گذاری ۶/۵ میلیارد دلاری آپولو در یک مزرعه بادی دریایی و رشد ۶۰ درصدی سرمایه تجدیدپذیر در اتحادیه اروپا در نیمه اول ۲۰۲۵، پاسخ مستقیم به همین ترند هستند. از زاویه تکنیکال بازار، این یعنی:

- برای برق و گاز: منحنی تقاضا در افق ۵-۱۰ ساله شیب‌دارتر می‌شود. هرگونه تأخیر در پروژه‌های تولید و شبکه، ریسک شوک‌های قیمتی را بالا می‌برد.
 - برای نفت: گرچه نفت مستقیماً خوراک اصلی برق AI نیست، اما رشد کلی انرژی و پتروشیمی، همراه با پروژه‌های بالادستی آب‌عمیق، سطح پایه تقاضای نفت را تا میانه دهه ۲۰۳۰ نگه می‌دارد.
 - برای سهام انرژی سبز و زیرساختی: بازار سرمایه در حال قیمت‌گذاری «کمبود ساختاری ظرفیت برق پاک» است؛ هر دارایی که بتواند قراردادهای بلندمدت با مراکز داده ببندد، پرمیوم می‌گیرد.
- برای مدیران ایرانی، AI دیگر فقط موضوع فناوری اطلاعات نیست؛ متغیر ساختاری تقاضای انرژی است که باید در مدل‌سازی سناریوهای مصرف و صادرات گاز، برق، و حتی نفت (از مسیر پتروشیمی) وارد شود.

گروه سرمایه‌گذاری اهداف (سهامی عام)

جمع‌بندی

تصویری که نیمه دسامبر ۲۰۲۵ از صنعت و بازار انرژی می‌دهد، ترکیبی از سه بردار است: ۱) جهش تقاضای برق و انرژی پایه، ۲) شتاب سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های کم‌کربن و بالادستی، و ۳) بازترسیم روابط ژئوپلیتیک انرژی، به‌ویژه در خاورمیانه. هسته‌ای در حال بازگشت قدرتمند است؛ بادی فراساحلی به ستون جدید سبد برق در برخی کشورها تبدیل می‌شود؛ و در عین حال، پروژه‌های آب‌عمیق نفتی چندمیلیارد دلاری همچنان بودجه می‌گیرند. در بازار مالی، رالی سهام سبز و رشد دو رقمی سرمایه‌گذاری در تجدیدپذیرها، نشان می‌دهد سرمایه‌گذاران جهانی در حال شرط‌بندی روی کمبود ظرفیت برق پاک برای اقتصاد AI هستند. در خاورمیانه، هم بازسازی زیرساخت‌های تخریب‌شده (مثل سوریه) و هم تعمیق روابط راهبردی (چین-امارات)، نقشه آینده جریان‌های نفت و گاز و سرمایه را تغییر می‌دهد و در سطح عملیاتی، هوش مصنوعی در مدیریت پروژه‌ها، نگهداشت، و ایمنی می‌تواند به تفاوت جدی در هزینه تمام‌شده و زمان تحویل بین پروژه‌های «دیجیتال» و «سنتی» منجر شود.

برای مدیران ارشد انرژی در ایران، می‌توان سه سناریوی کلیدی ترسیم کرد:

۱. سناریوی «فشار ظرفیت برق»: تقاضای داخلی برق (خانگی، صنعتی، دیجیتال) سریع‌تر از توسعه نیروگاه و شبکه رشد می‌کند. در این سناریو، گاز بیشتر به سمت نیروگاه می‌رود، حاشیه صادرات کاهش می‌یابد، و قیمت داخلی تحت فشار می‌آید. راهبرد: تسریع نوسازی نیروگاه‌ها، کاهش تلفات شبکه، و هدف‌گذاری کاربردهای با ارزش‌افزوده بالاتر برای گاز.

۲. سناریوی «هم‌گرایی با گذار جهانی»: ایران به صورت هدفمند در هسته‌ای، تجدیدپذیر و پروژه‌های مشترک منطقه‌ای وارد می‌شود و از گاز به عنوان «سوخت انتقال» و خوراک پتروشیمی بهره می‌گیرد. در این سناریو، انعقاد قراردادهای بلندمدت گاز و برق با همسایگان و بازیگران آسیایی، کلیدی است.

۳. سناریوی «دیجیتال یا عقب‌ماندن»: شرکت‌های منطقه‌ای با بهره‌گیری از AI، هزینه و زمان پروژه را ۲۰-۳۰ درصد کاهش می‌دهند، در حالی که پروژه‌های فاقد این مزیت، با تأخیر و اضافه‌هزینه روبه‌رو می‌شوند. در این سناریو، عدم سرمایه‌گذاری در معماری داده و AI در پروژه‌های بزرگ جدید، به معنی از دست دادن مزیت رقابتی در هزینه، زمان و ایمنی است.

اگر بخواهی، در گام بعد می‌توانیم این بولتن را به فرمت دقیق داخلی سازمانی شما (مثلاً تم فولاد، بخش قیمت‌ها، فوروارد کرو و ...) تنظیم و برای استفاده روزانه‌تان استاندارد کنیم.

منابع

- 1- THE JERUSALEM POST
- 2- BLOOMBERG
- 3- OIL & GAS MIDDLE EAST
- 4- PA ENVIRONMENT DIGEST
- 5- ECOPORTAL
- 6- ENERGIES MEDIA
- 7- TREND NEWS AGENCY
- 8- INVESTING.COM
- 9- MIDDLE EAST MONITOR 1
- 10- THE ECONOMIC TIMES

